

Роль управління якістю в процесі розроблення та виробництва товару

Анна Макієнко

здобувачка I курсу, гр. ПТ-24,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: MakiienkoAP@krok.edu.ua

Ірина Мала

старший викладач кафедри управлінських технологій,

старший викладач кафедри маркетингу та поведінкової економіки,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: IrynaMB@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-00030773-5336

Актуальність дослідження. Управління якістю є однією з ключових складових успішної діяльності сучасного підприємства, особливо в умовах глобалізації, технологічного прогресу та зростаючих очікувань споживачів. Якість продукції більше не розглядається як додаткова перевага — це базова вимога, без якої товар втрачає шанси на успішну конкуренцію. Надійність, безпечність, відповідність стандартам і задоволення потреб користувачів — основні критерії, що визначають конкурентоспроможність товару. З огляду на це, актуальність дослідження ролі управління якістю полягає у необхідності формування системного підходу до забезпечення якості на всіх етапах життєвого циклу продукту. Особливо важливим є впровадження принципів якості ще на етапі проектування, що дозволяє закладати високі стандарти та запобігати потенційним дефектам. У контексті сталого розвитку управління якістю також відіграє соціальну та екологічну роль, сприяючи раціональному використанню ресурсів та зниженню виробничих втрат.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є всебічне вивчення ролі управління якістю в процесі створення товару — від ідеї до його виходу на ринок. У рамках цього дослідження планується проаналізувати основні підходи, методи та інструменти управління якістю, дослідити їх вплив на ефективність виробничих процесів, а також з'ясувати, як система управління якістю може сприяти підвищенню конкурентоспроможності продукції. Особливу увагу буде приділено інтеграції стандартів ISO, моделі TQM та підходу «якість за замовчуванням» на етапі інженерного проектування. Крім того, буде розглянуто приклади успішного впровадження систем управління якістю на українських і зарубіжних підприємствах для виявлення найкращих практик.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес створення товару на промисловому підприємстві — від формування концепції до серійного виробництва. У фокусі — ті етапи, на яких приймаються ключові рішення щодо матеріалів, технологій, проектних характеристик, які впливають на якість кінцевого продукту. Також об'єктом виступають підприємства як соціально-економічні системи, в яких поєднуються інженерні, управлінські та комунікаційні складові для досягнення високого рівня якості.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є механізми, засоби та

управлінські підходи до забезпечення якості продукції. Це включає впровадження систем сертифікації, управління ризиками, моніторингу показників якості, зворотного зв'язку з клієнтами, використання цифрових інструментів для відстеження дефектів тощо. Особлива увага приділяється ролі персоналу у процесах контролю та постійного вдосконалення, а також впливу організаційної культури на результативність системи управління якістю.

Основний матеріал. У сучасному управлінні підприємством поняття якості розглядається як багатовимірне: воно охоплює не лише технічні параметри продукції, а й відповідність нормативним актам, очікуванням споживача, екологічним стандартам і навіть естетичні аспекти. Якість починає формуватися ще на етапі дослідження ринку, коли визначаються потреби клієнта. На цьому етапі важливо не тільки зібрати інформацію, але й правильно її інтерпретувати для розроблення функціонально та економічно доцільного товару. Під час проектування товару застосовується ціла низка методів забезпечення якості: аналіз режимів і наслідків відмов (FMEA), планування експериментів (DOE), технічна документація відповідно до стандартів [1].

Виробничий етап потребує впровадження системного контролю: як вхідного (сировини, компонентів), так і вихідного (готової продукції), а також моніторингу процесів у реальному часі [2].

Одним із найефективніших підходів до забезпечення якості є концепція TQM (Total Quality Management), що передбачає участь усього персоналу у безперервному вдосконаленні процесів. Вона базується на взаємодії внутрішніх підрозділів, орієнтації на клієнта, використанні статистичних методів контролю (SPC) та системі заохочення інновацій. Також важливо впроваджувати міжнародні стандарти, зокрема ISO 9001:2015, які задають чітку структуру управління процесами, орієнтованими на якість. Успішна реалізація стандартів дозволяє підприємству підвищити довіру з боку партнерів і замовників, мінімізувати ризики браку, уникнути штрафів та відгуків товару з ринку.

Висновки. Управління якістю в процесі розроблення та виробництва товару — це не лише технічна функція, а цілісна система стратегічного управління, яка охоплює всі ланки підприємства. Дослідження показало, що ефективне управління якістю має вирішальний вплив на конкурентоспроможність товару, імідж підприємства та економічні результати діяльності. В умовах динамічного розвитку ринку та зростаючих очікувань споживачів питання забезпечення якості стає ключовим фактором успішного функціонування підприємства.

Розгляд сучасних методів — таких як TQM, стандарти ISO 9001:2015, SPC, FMEA — доводить, що їх впровадження сприяє не лише зниженню виробничих втрат і кількості дефектів, а й формуванню культури безперервного вдосконалення на всіх рівнях організації [3]. Особливо важливо, що акцент на якість зміщується з фінального контролю на попереджувальні заходи, які реалізуються ще на етапі проектування. Це дозволяє запобігати проблемам, а не лише їх вирішувати постфактум. Успішна реалізація системи управління якістю вимагає залучення всього персоналу, належної підготовки кадрів, використання

аналітичних інструментів і активного зворотного зв'язку з клієнтами. Практичні результати свідчать, що підприємства, які інвестують у якість, отримують стабільне зростання прибутковості, зменшення кількості рекламацій і формують стійку довіру до бренду.

Таким чином, управління якістю — це не витрати, а інвестиція в майбутнє компанії. В умовах інтеграції України у світовий економічний простір підприємствам необхідно активно впроваджувати міжнародні стандарти та адаптувати найкращі практики для зміцнення своїх позицій як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Ключові слова: система управління якістю; розроблення товару; TQM.

Список використаних джерел

1. *ISO 9001:2015 – Системи управління якістю. Вимоги. Міжнародна організація зі стандартизації.*
2. *Лопін Є. В. «Управління якістю продукції: теорія і практика.» – Харків: ХНЕУ, 2021.*
3. *Демінг В. Е. «Якість, продуктивність і конкурентоспроможність.» – К.: Лібра, 2020.*